

Raahessa virta maaseudulle

Siniluodossa tapaa tyytyväisiä asukkaita

RS 5.8.1983

Raahen ulkopuolelta, ”muusta Suomesta” kuuluu jatkuvasti valituksia, että sivukylät tyhjäntyvät, talot autioituvat, ihmiset vaeltavat kohti kaupunkeja ja taajamia kuin sopulilaumat.

Raahen puolella virtaus on päinvastoin. Kansa kaikkivoipa kerää kimpsunsa ja lapsensa ja muuttaa maalle.

Tosin ensin rakennetaan uusi koti. Kukin mahdollisuuksiensa mukaan joko suuren tai kohtalaisen.

Siniluodon satamaan johtavan tien varsi oli runsaat kaksikymmentä vuotta sitten tyhjä asunnoista. Yksi tai kaksi pientä taloa oli tien varressa, mutta varsinaisessa Siniluodossa samat maatilataloudet kuin nykyisinkin. Nyt on talo talon perässä.

Siniluotoa pidettiin syrjäkylänä, mutta eipä pidetä enää. Siniluoto, joka kuuluu Haapajoen-Arkkukarin alueeseen, on tullut tunnetuksi mm. hyvästä satamasta. Saloisten kunnanisät aikanaan saivat TVL:n rakentamaan satamaan hyvän maantien. Tuolloin ihmiset heittivät huulta, että itselleen kunnanpamput rakennuttivat hyvän tien. Mutta eipä kukaan osannut arvata, kuinka tarkkaan käyttöön tie tulee.

Virkistystä monille

Siniluodon tien päässä etelälaidalla Lohivalkamassa sijaitsee yleinen uimaranta, tien pohjoispuolella on koko kansan matonpesulaituri, venevalkamat, rannat täynnä kesäasuntoja ja sitten nämä mainitut uudet omakotitalot.

Tämän parempaa paikkaa missään olekaan, tuumaavat siniluotolaiset kehuessaan olojaan.

Ja jos meiltä jotakin puuttuu, sen korjaamisesta pitää Haapajoen-Arkkukarin kylätoimikunta huolen, vakuuttaa Toivo Autio.

Hän on se mies, joka aloitti ”villityksen” rakentaa uusi omakotitalo Siniluodontien varteen. Silloin kirjoitettiin vuosi 1959. Kohta alkoivat muutkin hoksata, että tännehän mekin rakennamme. Parikymmentä vuotta, viihtyisää omaa kotia on sen jälkeen noussut tien molemmin puolin ja lisää tulee. Tontteja on jo varattu.

Toivo ja Annikki Autio tulivat Kuhmosta, josta he möivät kotinsa ja autonsa ja ryhtyivät rakentamaan Siniluotoon. Toivo kertoo kuulleensa silloiselta ministeriltä Väinö Leskiseltä, että rautatehtaan tulo Raahen on sinetöity. Tästä johtuen he uskalsivat ottaa rohkean askeleen ja palata tänne, missä Annikki Aution juuret ovat. Ei Topikaan mikään kuhmolainen ole, Pulkkilasta hän on kuten Ilmari Kianto, Pentti Haanpää ja muut suurmiehet.

Rakentamisen vilkkautta

Siitä se rakentamisen vilkkaus alkoi. Kohta rakensivat Jorma Siniluoto ja Kalle Rieki ja monet muut. uusin rakentaja on Kimmo Liimatainen, mutta ei hänkään viimeinen ole. Liimataisen ja Jorma Silvolan uusien talojen taakse rakennetaan vielä kaksi ja ehkäpä muuallekin, mikäli tontteja riittää.

Autioiden talossa on tehty äskettäin täysremontti. Kaksikymmentäneljä vuotta on vasta rakentamisesta, mutta materiaalit eivät rakentamisen aikana olleet vielä nykyajan tarpeita vastaavia. Sen vuoksi nyt on uusittu.

Annikki-rouva työntää hiekkää kärryillä kivijalan viereen ja kehuu, että eläkkeellä on ihana olla. Vaikka en tietysti tekisi tätä hommaa, jos ei olisi pakko, hän nauraa.

Siniluodossa on tyytyväisiä eläkeläisiä, mutta suurin osa asukkaista hankkii elantonsa, velkojensa korot ja lyhennykset Rautaruukki Oy:n Raahen tehtaalta. Osasta perheistä käyvät molemmat puoliset rautatehtaalla.

Hyvä on elää mutta pyörätietä kaivataan

Siniluodossa on hyvä elää, vakuuttavat asukkaat. Luonto on puhdasta, ainoastaan joskus pohjoistuulella rautatehtaan pölyä leijailee lumihangelle. Mutta pohjoispuhuria on harvoin.

Lapsilla on sopiva matka Haapajoen kouluun, pisimmältään peri kolme kilometriä. Kunhan valtamaantien 8:n alle saadaan kevyen liikenteen tunneli ja valtatie varteen kevyen liikenteen väylä, ei paljon muuta pyydetäkään. Lasten turvallisuus ennen muuta vaatii näiden suunnitelmien toteuttamista.

Kantakaupunkiin on matkaa kymmenkunta kilometriä. Päivittäistavarakaupat ovat Arkkukarissa, tuossa aivan pyörämatkan päässä ja postiasema kakkonen ja terveystalo, joka aikoinaan älyttiin rakentaa keskelle silloista Saloisten pitäjää.

Paikkakuntalaiset tietävät, että Siniluodon tien varressa asuu ja kasvaa paljon lapsia. Heidän liikkumisensa tiellä ei lapsia vaaranna. Sen sijaan ulkopuoliset, jotka tulevat katsomaan merta, uimarannalle tai huviajelulle, pakkaavat kaahaamaan liian liukkaasti.

Uimarannalle palveluja

Sadat ihmiset käyvät virkistymässä Lohivalkaman uimarannalla ja valtava on myös matonpesijäin joukko, joita käy kaupungin ulkopuoleltakin Siniluodon laiturissa.

Annikki Autio toivookin, että kaupunki järjestäisi enemmän palveluja ihmisille, jotka viettävät vapaa-aikaa rannalla. Pesupaikat ja keittokatos ja ehkä kioskin olisi tarpeellinen ”mökittämiä ja huvilattomia” ihmisiä varten. Mattolaituri ja kuivaustelineet voisivat olla myös avarammat, sillä nyt on ahtaus.

Näin kertovat itse matonpesijät.

Raahen minilainat

Siniluotoon ei tarvitse rakentaa niin tontille, että autokorjaajan takamus on naapurin puolella.

Kimmo Liimatainen aloitti uuden kodin rakentamisen viime kesänä. Hän osti Pentti ja Irja Siniluodolta reilun 4 000 neliön tontin. Samaa luokkaa ovat kolmen muun naapurin tontit, joista kaksi nyt on rakennettu.

Kimmo on rakentanut talonsa melkein omin käsin. Sähkötyöt ja muuraukset hän on teettänyt vieraalla.

Talo on valmis, mutta autotalli ja varasto ovat vasta perustusvaiheessa. Kuluvan suven aikana Kimmo aikoo saada nämäkin valmiiksi. Seuraavana onkin sitten pihatöiden vuoro.

Kimmo on rautatehtaalla vuorotyössä. Vapaa-aikoinaan hän on rakentanut. Perhe ei viihtynyt kerrostalossa, eikä se ihme olekaan, kun molemmat puoliset, niin Kimmo kuin Helikin ovat oppineet asumaan maalaisympäristössä, vapaasti ja avarasti.

Liimataiset saivat valtion asuntolainaa ainoastaan minimin, 50 000 markkaa. Kun hankkeen kustannusarvio on 260 000, niin kalliskorkoiseen pankkilainaan on täytynyt 2t pitäytyä.

Kimmo valittaa sitä, miksi Raahessa annetaan minimilainoja, kun Pattijoen puolella pieninkin laina on sitä suuruusluokkaa, mitä Raahen korkein.

Antaisivat Raahessakin harvemmalle anojalle, mutta kuhunkin kohteeseen enemmän. Nykyisellä menetelmällä rakentaja pannaan liian ahtaalle korkeakorkoisten lainojen kanssa. Jos perheessä on ainoastaan yksi ansiotyössä, tulee perhe taloudellisesti liian lujalle.

Me olemme pystyneet hoitamaan taloutemme sen ansiosta, kun molemmat olemme vieraan töissä.

Perheessä on 2- ja 4-vuotiaat lapset. Kimmo toivoo, että TVL:n liikennesuunnitelmat joutuisivat siihen mennessä, kun lapset tulevat kouluikänsä.

Itse hän käy kesän aikana rautatehtaalla töissä polkupyörällä ja tietää tieliikenteen vaarat. Koko matkan Arkkukarista Saloisiin valtatie on rakennettu ainoastaan moottoriliikennettä ajatellen. Pyöräilijä on todella orvon tuntuinen raskaan liikenteen jaloissa.

Kunto kohoaa kohisten

Hartiapankkirakentaminen pitää rakentajan fyysisesti kunnossa. Kimmo Liimatainen kehuu, että kunto on hyvä. Hän harjoitteli rakentamista ensin velipojan ja vaimon veljen talon rakennuksilla. Sieltä sai oppia ja kuntoa omaa rakennusurakkaa varten.

Isäukko puualan miehenä on antanut paljon tärkeitä neuvoja rakentamiseen, kertoo Kimmo.

Naapurisopu Siniluodossa on erinomainen. Mitä ei itsellä ole sitä lainataan naapurista. Naapurilta voi myös pyytää työapua. Tämän suurenmoisempia naapureita ei ole missään, kehuu Kimmo Liimatainen.

Ennen oli satama ja käsipelit

Siniluodossa oli aikoinaan merkittävä satama. Siellä lastattiin puutavaraa jopa kolmeenkin laivaan yhtä aikaa. Kaivostöitä ja egyptinparruja nostettiin vedestä käsipelillä. Työmiehet kymmenien kilometrien päästä tulivat jalan ja polkupyörillä. Se oli sitä aikaa.

- Siniluodon mattolaituri on jatkuvasti kansoitettu. Yksi pesijöistä oli nytkin odottanut vuoroaan 3 – 4 tuntia. Ja kaukaa tänne tullaan mattopyykille, aina Pohjois-Karjalasta saakka, huikkasi laiturin oikeassa reunassa ahkeroiva rouva. Tosin hän oli tullut Raahen äitinsä avuksi mattopyykille.

- Kimmo Liimataisella ei ole tiedossa vapaa-ajan ongelmia. Oma tupa on jo asuttavissa. Rakennusvuoroaan odottaa autotalli ja varasto. seuraavana on pihan kunnostus.

- Toivo Autio saa aivan näinä päivinä loppuun talonsa ulkoremontin. Hyvähän tässä auringon paisteessa on Kirsi-tytönkin köllötellä vaarin kanssa.

Siniluoto on viihtyisä asuinpaikka, vakuuttaa Toivo Autio. Kantakaupunki on sopivan matkan päässä, ei häiritse, mutta asioimismatkatkaan eivät tule pitkiksi.

Kyläkokous tomerana

Jääkiekkokaukalo talkoilla Haapajoella.

Haapajoen – Arkkukarin kyläkokousväki keskusteli sopuisasti kylän kehittämishankkeista ja teki myös päätöksiä. Kiekkokaukalon rakentamiseen päätettiin ryhtyä heti, kun lumet sulavat, tievalaistusta kiirehditään, samoin kevyen liikenteen väylää, pysäkkikatoksia tehdään ja anotaan lisää linja-autopysäkeitä. Monista muista kylän väelle tärkeistä asioista keskusteltiin.

Merkittävää oli se sopuisuus, jolla asioita käsiteltiin. Vaikka esityksiä saattoi tulla useitakin, niin keskustelussa sovittiin, mikä on kyläläisten paras.

Puhetta johti rauhalliseen tyyliinsä Erkki Silvola ja päätökset kirjasi Reino Marjakangas.

Kaupungin edustajana paikalla oli liikuntatoimenjohtaja Juhani Tähjänjoki.

Viime vuoden toimintaa selosti kylätoimikunnan tomera puheenjohtaja Eeva Kerola.

Hänen mukaansa toimikunta on yhdessä työväenopiston kanssa järjestellyt ompelu- ja kutomapiirin Haapajoen uudelle koululle ja vanhaan kouluun perustetaan puutyöpiiri. Vanhat höyläpenkit on ensin korjattava.

Antti Leinonen valtuutettiin katsastamaan, mitä niiden hyväksi pitäisi talkoilla tehdä.

Sadekatoksien piirustusten pohjalta on Ahti Kärenaho laskenut kustannusarvioita. Korjauksia ryhdytään joulukolla tekemään.

Tienviittoja on kiirehditetty ja osa jo saatukin. Puhutut ja toivotut valot saataneen Arkkukarin risteykseen, mutta niitä toivotaan myös Haapakylän risteykseen. Uimarantaa on kunnostettu ja sitäkin työtä jatketaan. Kaivattu hiihtolatu on avattu Tarpion latuun, joka johtaa hiihtomajalle.

Toimintaan oltiin tyytyväisiä, mutta lisähankkeita vielä esitettiin. Laura Siniluoto toivoi linja-autopysäkkiä Puolimatkaan ja kohta huomattiin, etteihän Vehkaperälle ole tienviittaakaan. Siitä tehdään esitys.

Reino Marjakangas toivoi Siniluodon tienviittaa näkyvämmäksi, että vieraatkin tietäisivät, mistä Siniluotoon käännyttään.

Liikenneturvallisuus ennen muita

Yhteisesti sovittiin, että kevyen liikenteen väylän rakentamista painotetaan lujasti, sillä kun tievaloja rakennetaan, on kevyt väylä hyvä rakentaa samaan kyytiin.

Kevyen väylän rakentamisesta tulee kaupungillekin ajan mittaan säästöä, sillä silloin ei lapsia tarvitse kuljettaa taksilla kouluun, kun tiet ovat turvallisia liikennöidä, sanottiin.

Nopeusrajoituksesta puhuttiin jälleen. Siitä oltiin kahta mieltä, onko rajoitus saatava 80 kilometriksi. Toinen osapuoli epäili, että liian alhaisella nopeudella tie ei vedä, vaan siinä ”tuijataan”.

Päätöksenä kirjattiin, että 80 kilometrin rajoitusta pyydetään Saloisista Haapajoen tienoille saakka.

Kevyen liikenteen väylästä keskusteltaessa huomattiin, että mihin sen päät esitetään. Tuleeko toinen pää Saloiisiin ja toinen Hurnasiin?

Meidän huolestamme on esittää Saloisten kylätoimikunnan esittämien kevyen liikenteen päästä Piehingin kylätoimikunnan rajaan. Näin syntyi taas hyvä sopu.

Ikävä, että jonkun on kuoltava malliksi, ennen kuin tänne saadaan nopeusrajoitus ja kevyt väylä, totesi muuan kyläläinen.

Erkki Silvola ihmetteli, mistä se kiikastaa, ettei kylään saada ykköspostiasemaa. Sitä meidän pitää myös kiirehtiä. Liian pitkä matka on hakea arvoposti Saloista. Ja liian hankalia ovat myös päivittäiset postinhakumatkat. Me olemme näissä postiasioissa jäljessä monesta muusta kylästä. Onkohan se rahasta kiinni?

Nyt on rahaa joka asiaan, kun vaalit ovat edessä, huikattiin salista, ja päätettiin käyttää ajankohtaa hyväksi. ”Äkkiä toimeen ja nimilista posttiin”.

Omat matkamuistot

Eeva Kerolan idea oli se, että ryhdytään valmistamaan omatekoisia matkamuistoja. Kesän aikana matkailijat ostaisivat mielellään esimerkiksi puusta valmistettuja esineitä, jotka kertoisivat kylän vanhoista töistä ja tavoista. Esitystä kannatettiin ja päätettiin kysellä olisiko Vehkaperällä tai muissa kylän käsistään taitavaa.

Kaukaloa rakentamaan

Keskustelu yhä vilkastui, kun ensin päästettiin liikuntatoimenjohtaja Tähjänjoki ”irti”. Hän kertoi, että kaupungin talousarviossa on 50 000 markkaa varattu Haapajoen kiekkokaukalon rakentamiseen. Tähjänjoki ei kieltänyt Eeva Kerolan epäilyä, että rahat hupenevat johonkin muuhun tarkoitukseen, mikäli kaukaloa ei pian rakenneta.

Raahen kaupungissa on seitsemän valaistua jääkiekkokaukaloa ja lisää toivotaan. Pari vuotta sitten Haapajoen kaukalosta keskusteltiin ja tällöin kaupunki lupaili rakentaa kaukalon ja koulutoimi lupasi vastata valaistuksesta.

Valmiit kaukalot, halvimmatkin, maksoi pari vuotta sitten 52 500 markkaa. Nyt hinta on jo korkeampi.

Kaupungin budjetissa oleva raha riittää puutavaraan, kunhan työ tehdään talkoilla.

Niinhän se oli tarkoituskin, sanoivat kyläläiset.

Kun asiasta keskusteltiin ja kaukalokohteita esiteltiin, tultiin siihen tulokseen, että rakennetaan se Haapajoen uuden koulun ympäristöön.

Täten kylään tulee kaukalo ja nykyinen koulun luistelualue jää pienempien luistelijoiden käyttöön. Kun lumi sulaa ryhdytään tasoittamaan maata ja tekemään laitoja.

Nälkä kasvaa syödessä

Kun noin suuri työ tehdään talkoilla, vaaditaan kaupungilta, että kaukaloon pitää saada kesäksi tenniskenttä. Kyllä, näin vaaditaan. Syödessä tulee nälkä. Se tuli jälleen todistetuksi.

Koska me saadaan valaistu hiihtolatu, kysyttiin Tähjänjoelta. Ja koska meidän jäinen latu uudistetaan ja koska me saadaan latu myös Siniluotoon.

Tehtiinkö meille latu väärään suuntaan, kun hiihtokeskus tulee Jylhänharjulle? Saadaanko ladulle kesäksi puurua?

Kerralla ei kaikkea, mutta jotakin vuonna vuotuissaan. Onhan siinä kylätoimikunnalle puuhaa.

Kylätoimikuntaan valittiin jäseniä erovuoroisten tilalle.

Pentti Rautio kieltäytyi, koska hän haluaa, että jäsenyydet vaihtuvat. Hän tekee työtä yhteiseksi hyväksi ilman jäsenyyttäkin. Niinpä kylätoimikuntaan valittiin Haapajoen kylästä Ensio Sippola, Arkkukarista Hilpe Rantala, Siniluodosta Eila Riecki, Haapajoen koulun seutuvilta Hannu Törmälä ja Vehkaperältä Alpo Koskinen. Puheenjohtaja Kerola kutsuu koolle.

Viimeinen näyttely purettiin

Arkkukarin kesä on ohi

Arkkukarin kesä on tullut tunnetuksi hyvin laajasti. Aina naapurimaamme Ruotsin Skellefteåsta asti on siellä järjestetty näyttelyjä. Kuusi kesää on Raahen Arkkukarin näyttelytupa ja kahvio virkistänyt niin paikkakuntalaisia kuin matkailijoitakin. Kulunut kesä on matkailijoiden puolesta ollut hiljaisempi kuin viime vuoden kesä johtuen hiljentyneestä turismista ja ehkä myös kuumasta kesästä. Ihmiset ovat lomailleet tien päällä vähemmän ja vetten äärellä enemmän.

Koko kesän on Arkkukarin näyttelytuvassa ja vilkkaimpana aikana myös ”kulttuurinavetassa” on ollut näyttelyjä. Skellefteå-gruppenin näyttely purettiin eilen. Ja tähän päättyi nyt koko kesä Arkkukarin taiteen osalta. Raahen Puhallinorkesteri avasi Arkkukarin kesän ja myös päätti sen esiintymällä sunnuntaina näyttelyalueen pihalla kipakassa ja koleahkossa tulessa. Yleisöä on eri tilaisuuksissa käynyt pitkin kesää, mutta nyt päätteisissä heitä sai etsiä. Kalle Siniluoto, vanhainkodin väkeä, on varmasti uskollisin kuuntelija. Hän ei pelännyt koleaa säätä, vaan istui pihalla hyvillä mielin. Tosin monet muut vanhainkodin asukkaat saivat mielenvireyttä iloisesta torvimusiikista. He kehuivat vielä maanantaiaamunakin olleensa konsertissa mukana.

Orkesterin syyskausi alkoi jo

Raahen Puhallinorkesterin syyskauden harjoitukset ovat jo alkaneet, kertoo orkesterin johtaja Jarmo Marjomaa. Mutta ei ole vielä myöhäistä tulla harjoituksiin mukaan. Kaikki soittohaluiset otetaan mielellään vastaan ja soittimiakin on tarjolla orkesterin puolesta, hän lupaa.

Puhallinorkesterin kesässä oli ainoastaan heinäkuu lomaa ja siitäkin Pekanpäivien esiintymiset nappasivat osan. Kesällä orkesteri piipahti Kuopio tanssii ja soi -musiikkitapahtumassa. Sen pitemmälle ei nyt ehditty, mutta tavoitteet ovat korkealla.

Puhallinorkesteri on päättänyt pitää vuotuisen konserttinsa syksyllä, marraskuussa. Aiemmin konsertti on järjestetty keväällä.

Tähän uuteen järjestelyyn olemme päätyneet sen vuoksi, kun monet soittajistamme ovat koululaisia ja opiskelijoita. Heillä on kevätkaudella muutoinkin liian kiire.

Tämän vuoksi konsertoimme marraskuussa, kertoo Marjomaa.

Raahen Puhallinorkesterissa on kolmisenkymmentä aktiivista soittajaa, ja nyt musiikkikoulun alkaessa toivottavasti saamme lisää jäseniä, uskoo Marjomaa.

Orkesterissa on tällä hetkellä ainoastaan yksi johtaja, kun Jorma Rekola, kymmenkunta vuotta toisena johtajana toiminut, muutti paikkakunnalta viime maaliskuussa. Pian kokoontuvassa vuosikokouksessaan orkesterin johtajakysymys tulee esille muiden toimintakysymysten rinnalla.

Arkkukarin kesän päätöksessä Puhallinorkesteri soitti kevyttä kotimaista, kaikille tuttuja kappaleita.

- *Kalle Siniluoto on yksi uskollisimpia Arkkukarin kesän kuluttajia. Häntä eivät pelota tuulet eivätkä vesipisarat.*

- *Raahen Puhallinorkesteri päätti Arkkukarin kesän soittamalla kevyttä suomalaista. Orkesterin johtaja Jorma Marjomaa itsekin tarttui instrumenttiin.*